

Kraków 2015

Ośrodek Badawczy
Facta Ficta
factaficta.org

Wydawca: Ośrodek Badawczy Facta Ficta
ul. Stachiewicza 35 b / 30, 31-328 Kraków
contact@facta.ficta.org

Nie wszystkie prawa zastrzeżone. Publikacja dostępna jest na licencji Creative Commons BY 4.0 (uznanie autorstwa). W składzie wykorzystano rodzinę czcionek Segoe UI oraz Roboto.

Raport roczny za rok 2015
z działalności Ośrodka Badawczego Facta Ficta w Krakowie

LIST PRZEWODNI

Prezesa Ośrodka

Szanowni Państwo,

19 stycznia 2016 roku minął rok od czasu założenia Ośrodka Badawczego Facta Ficta – a zarazem również rok działalności mającej na celu rozwój dynamicznego środowiska naukowego skupionego wokół rozwijania w Polsce (po)nowoczesnych badań nad kulturą i wspierania ruchu *open access* w nauce. Przez ten rok zorganizowaliśmy wraz z licznymi ośrodkami akademickimi i kulturalnymi dwanaście ogólnopolskich konferencji naukowych i drugą edycję spotkań z cyklu *His Master's Voice* – ale przede wszystkim nawiązaliśmy współpracę z badaczami i ludźmi kultury dzielącymi naszą wizję otwartej nauki i akademickiego dialogu. Koniec roku przyniósł również start serii monografii naukowych „Perspektywy Ponowoczesności”, ukazującej się jako jedna z nielicznych w Polsce w otwartym dostępie – w 2016 roku planujemy wydanie aż czterech jej tomów – a także przejęcie obowiązku wydawania czasopisma popularnonaukowego „Creatio Fantastica”.

Rok 2015 był jednak zarazem ciężkiej i wyczerpującej pracy nad budowaniem wizerunku Ośrodka i rozwijaniem nieodzownej dla realizacji celów statutowych sieci kontaktów, zarówno w Polsce, jak i za granicą. Dziękuję wszystkim, którzy przez ostatni rok pomagali nam w naszej pracy i wspierali nas zarówno przy realizacji poszczególnych projektów, jak i w budowaniu rozpoznawalności Fundacji.

Z wyrazami szacunku,

Ksenia Olkusz

Prezes Zarządu
Ośrodka Badawczego Facta Ficta

Wydarzenia

Organizacja wydarzeń naukowych

Od stycznia do grudnia 2015 r. Ośrodek Badawczy Facta Ficta zorganizował 10 konferencji ogólnopolskich i 1 międzynarodową oraz towarzyszące im wykłady otwarte czy spotkania z naukowcami – niezmiennie we współpracy z lokalnym środowiskiem naukowym. Jak dotąd, Ośrodek współpracował z wydziałami:

- 1) Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie;
- 2) Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie;
- 3) Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie;
- 4) Humanistycznym Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie;
- 5) Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach;

a także instytucjami kulturalnymi i popularyzującymi naukę, w tym zwłaszcza z:

- 1) Centrum Informacji Naukowej i Biblioteką Akademicką w Katowicach
- 2) czy Arteteką Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie.

Rodzaj konferencji	Nazwa wydarzenia	Współorganizator	Data	Uczestnicy z referatami	Jednostki naukowe
Ogólnopolska	<i>Światy grozy</i>	Wydział Polonistyki UJ	12-13.02.2015	28	12
Międzynarodowa	<i>His Master's Voice 2nd Annual Conference: Utopias & Dystopias in Audiovisual Culture</i>	Wydział Polonistyki UJ Instytut Muzykologii UJ Towarzystwo Studiów Dziennikarskich	23-28.03.2015	70	26
Ogólnopolska	<i>Zombie w kulturze</i>	Wydział Humanistyczny UŚ- Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach	24-25.04.2015	21	12
	<i>Sztuki piękne i artyści w literaturze i kulturze popularnej</i>	Wydział Polonistyki UJ	30-31.05.2015	23	9
	<i>Dyskursy gier wideo</i>	Wydział Humanistyczny AGH	7-7.06.2015	44	24
	<i>Światy poza światem. Fantastyka wysokoartystyczna w literaturze i kulturze</i>	Wydział Humanistyczny UŚ- Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach	10-11.07.2015	25	15
	<i>Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Żołnierze, rebelianci, kondotierzy. Figury wojowników od Iliady po Call of Duty”</i>	Wydział Polonistyki UJ	10-11.09.2015	23	10
	<i>Upiory, duchy, zjawy. Widmowe reprezentacje w popkulturze</i>	Wydział Humanistyczny UŚ- Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach	16-17.10.2015	26	12

<i>Ja, szpieg. Autentyczni i fikcyjni agenci w literaturze, kulturze i mediach</i>	Wydział Humanistyczny UŚ Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach	13.11.2015	16	8
<i>Seminarium ksenologiczne</i>	Wydział Filozofii UJ Arteteka Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie	14.11.2015	14	7
<i>Topografie podróży</i>	Wydział Filozofii UJ	11-13.12.2015	50	15

Tabela 1. Konferencje współorganizowane przez Ośrodek Badawczy Facta Ficta w roku 2015

Łącznie podczas wszystkich naszych konferencji wystąpiło 340 prelegentów z kilkudziesięciu wiodących ośrodków akademickich w Polsce i za granicą. Podczas drugiej odsłony cyklu międzynarodowych konferencji *Głos Pana* wystąpili delegaci z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Turcji, Stanów Zjednoczonych, Australii, Hiszpanii, Zjednoczonych Emiratów Arabskich, a rosnąca rozpoznawalność inicjatywy umożliwiła nam aplikowanie z sukcesem o patronat międzynarodowego projektu Utopia 500 nad specjalną trzecią odsłoną cyklu, zaplanowaną na marzec 2016 r.

O konferencjach Ośrodka pisano na łamach prasy drukowanej i internetowej (np. „Dziennik Polski”, „Creatio Fantastica”, „Gazeta Uniwersytecka UŚ”) oraz w portalach internetowych (m. in. MMSilesia.pl, Polska groza, Carpe Noctem, Dębica.pl, PadPortal). Przedstawiciele Ośrodka udzielili również wywiadów dla Radia Kraków, Radiofonii czy Studenckiego Radia 17. W promocji konferencji Ośrodka pomogło także wiele portali (Katedra, Carpe Noctem, GameMusic, Trzynasty Schron, DlaStudenta), czasopism lokalnych i ogólnopolskich („Nowa Fantastyka”, „Fragile”, „Creatio Fantastica”, „Historia i Media”, „Wielogłos”, „Replay: Polish Journal of Game Studies”, „Art-Papier”), a nawet wydawnictw (Powergraph, Zysk i S-ka).

Od strony organizacyjnej pomogło nam kilkudziesięciu wolontariuszy z wydziałów humanistycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (w tym zwłaszcza z Wydziału Polonistyki oraz Wydziału Filozofii i działającego przy nim Koła Porównawczych Studiów Cywilizacji Wydziału Filozoficznego) oraz Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

ŻOŁNIERZE
REBELIANCI, KONDOTIERZY I ZBROJNI
FIGURY WOJOWNIKÓW OD „ILIADY”
PO „CALL OF DUTY”

10-11.09.2015
godz. 9:00-19:00 - wstęp wolny!
www.wimicy2015.wordpress.com

Ośrodek Badawczy
Facta Ficta
IACTO/IOG

Wydział Polonistyki
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Smartage

**SEMINARIUM
KSENOLOGICZNE**

ARTYSTKA WOLNOŚCIBOJ ZŁOJOTKI PULKOWEJ
I PIĘTRO (WIERCIE OD UL. SZUBROGOSZ)

SOBOTA, 14 LISTOPADA 2015
GODZ. 10.00-20.00

WSTĘP WOLNY!

**FOTOGRAFIE
PODROŻY**

11 zdjęć, 100 stron i 100

OGÓLNOPOLSKA
KONFERENCJA NAUKOWA

PIĘTY, DUCHY, ZIĄBY
WIDMOWE

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
W OŚRODKU BADAWCZYM FACTA FICTA

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
I PREZYDENCJA AKADEMICKA

WSTĘP WOLNY!

JA, SZPIEG

AUTENTYCZNI I FIKCYJNI AGENCI
W LITERATURZE, KULTURZE I MEDIACH

SALA KONFERENCYJNA

2015
KONFERENCJA NAUKOWA
OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
W OŚRODKU BADAWCZYM FACTA FICTA

**OGÓLNOPOLSKA
KONFERENCJA NAUKOWA**

**DYSKURSY
GIER WIDEO**

KRAKÓW 5-7/06/2015

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY UJ
UL. GOLEBIA 16, WYBIEG 1-11A

*światy
poza
światem*

fantastyka i wysokartyzyczna
w literaturze i kulturze

Katowice, 13-14 lipca 2015
CINIBA

OGÓLNOPOLSKA
KONFERENCJA NAUKOWA

**Sztuki piękne
i artyści**

W LITERATURZE I KULTURZE POPULARNEJ
KRAKÓW, 30-31 MAJA 2015

OGÓLNOPOLSKA
KONFERENCJA NAUKOWA

**Światy
grozy**

12-18 lutego 2015
Wydział Polonistyki UJ
ul. Golebia 16, s. 42

Bernard Phillips/Lemmon: "The Walking Dead", "Noi Ojczymie"
"Gallienus od Thy", "Alvin i Jasper", "Ania Kuchacka", "Świat
Mroka", "Lara i Tom", "Edgar Allan Poe", "Słuchacz", "Wielki
Faktus", "Alisa de la Iglesia", "Krzysztof Zanussi", "Andrzej Błędny"
"Oskar", "Benja Grynem", "Paweł Drzewiecki", "Grzegorz A. Rejzner",
"Andrzej Kozłowski", "Krzysztof Marzec", "Andrzej Kłopot",
"Cortez", "Tom Juraszek", "S. Andrzej Rejzner", "Liliana", "Thomas
Luganski", "Stefan Grzesiński", "Aneta Ważyńska", "Nancy Collins",
"Jack Polakowski", "True Blood"

Wstęp wolny!

**KONFERENCJA
ZAMBLE
W
KULTURZE**

Publikacje

Działalność wydawnicza

W ciągu ostatniego roku Ośrodek Badawczy Facta Ficta wziął udział w kilkunastu projektach wydawniczych, z których największym i najszerzej zakrojonym stała się seria monografii naukowych w otwartym dostępie – „Perspektywy Ponowoczesności” – rozpoczęta tomem *Zombie w kulturze* pod redakcją naukową Kseni Olkusz. Wśród tomów zaplanowanych na rok 2016 znajdują się *Światy grozy*, *Światy poza światem*, *Dyskursy gier wideo* oraz księga upamiętniająca pięćsetlecie pierwszego wydania *Libellus vere aureus* sir Thomasa More'a.

Seria wydawnicza „Perspektywy Ponowoczesności” powstała z myślą o potrzebie dopełnienia krajobrazu polskiej humanistyki o istotne problemy i tematy badawcze filozofii, kultury i sztuki końca XX i początku XXI wieku. Głównym celem serii, mającej się ukazywać wyłącznie w wersji elektronicznej i udostępnianej w ramach licencji Creative Commons BY 4.0 (uznanie autorstwa), ma być promocja otwartego i nieodpłatnego dostępu do wiedzy. Dlatego też, choć wszystkie tomy składane są już z myślą o przyszłym druku, nawet po ich udostępnieniu i dystrybucji do bibliotek w wersji drukowanej – Ośrodek wciąż nie będzie pobierać za nie opłaty, uznając skrywanie wiedzy za *paywallami* i barierami subskrypcyjnymi baz danych zarządzanych przez prywatne korporacje za niezgodne z duchem ponowoczesnej humanistyki.

Perspektywy Ponowoczesności

Tom 1: *Zombie w kulturze*

Redaktor: Ksenia Olkusz

Recenzent: Mikołaj Marcela

Wyd. I elektroniczne

ISBN: 978-83-942923-1-7

ss. 300

Spis treści:

Ksenia Olkusz, *Jak „ugryźć” temat? Wieloaspektowość figur zombie*

Jędrzej Burszta, *Queerowe zombie. Pomiędzy polityką, pastiszem a pornografią*

Marcin Czardybon, *„Tym, co znika, jest Człowiek we właściwym znaczeniu”. O relacji między Kojëwiariską „śmiercią człowieka” a ekspansją popkulturowej figury żywego trupa*

Santana Murawska, *The Rise and Fall and Rise of The Walking Dead. Od Nocy żywych trupów do 11 września*

Marcin Szewczyk, *Wstęp do struktury zombizmu (czyli film i serial jako pretekst)*

Mariusz Koryciński, *Romeo! Czemuż ty jesteś zombie! O filmie Wiecznie żywy Jonathana Levine’a*

Maria Piątkowska, *Zombie-naziści w horrorach, czyli jak Zombie SS stało się elementem popkultury*

Lidia Prokopowicz, *Les Revenants, czyli francuska odpowiedź na amerykańskie zombie*

Miłosz Markocki, *Nie każdy zombie wychodzi z grobu: różne geny powstawania zombie w grach komputerowych i wideo*

Bartosz Mazurkiewicz, *Ewolucja wizerunku zombie w grach wideo*

Krzysztof M. Maj, *Misja: epidemia. Strach przed mutacją jako podstawa światotwórcza gier z trylogii StarCraft II*

Michał Wójciak, *Świat mody – świat zombie, czyli opowieść o Zombie Boy, modelkach, modelach i nas, konsumentach*

Paweł Wiater, *Keep Calm and Kill Zombie – ewolucja żywych trupów, ich wpływ na popkulturę oraz banalizacja strachu*

Michał Kułakowski, *Archeologia zombie – najstarsze niefilmowe teksty kultury z nieumarłymi*

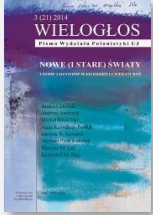
Maciej Mikołajski, *Apokalipsa zombie jako karnawał: odczytanie narracji o żywych trupach w kluczu Bachtinowskim*

Andrzej Strużyna, *Biblijne tropy pierwszych zombie. Subwersywne reinterpretacje wątków biblijnych w kulturze popularnej*

Ksenia Olkusz, *Kiedy nadchodzą żywe trupy, rodzą się tyrani. Psycho-społeczne inspiracje w konstrukcji mikro-dystopii w narracjach postapokaliptycznych o zombie*

Anna N. Wilk, *Martwy za życia. Zombie jako metafora odrzucenia społecznego we współczesnej rosyjskiej fantastyce grozy*

Niezależnie od własnej działalności wydawniczej, Ośrodek włączył się również we współredakcję numerów monograficznych („Nowe (i stare) światy. Utopie i dystopie w filozofii i literaturze” oraz „Utopie i dystopie”) punktowanych czasopism naukowych (kolejno: „Wielogłos. Pisma Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego” oraz „Estetyki i Krytyki”), a także dwóch numerów tematycznych („Światy utopii i dystopii” oraz „Fantastyka grozy”) kwartalnika popularnonaukowo-artystycznego „Creatio Fantastica”.

Nazwa czasopisma / tytuł tomu	Redaktor prowadzący	Spis artykułów / rozdziałów
 <p>„Wielogłos” 2014, nr 3 (21): Nowe (i stare) światy. Utopie i dystopie w filozofii i literaturze (wydanie 2015)</p>	Krzysztof M. Maj	<p>Andrzej Drózd, <i>Hytlodeusz w bibliotece infotopii</i></p> <p>Mariusz Maciej Leś, <i>Sieciowa ekstrofia. Wprowadzenie</i></p> <p>Krzysztof M. Maj, <i>Utopia, czyli tam i z powrotem. O założeniach światotwórczych narracji eu- i dystopijnych</i></p> <p>Justyna A. Kowalik, <i>Senatulus sive Gynajkosynedrion – utopia, inversus mundi, satyra na współczesność? Poglądy Erazma z Rotterdamu na rządy kobiet</i></p> <p>Andrzej Juszczyk, <i>Transhumanistyczna utopia w kulturze popularnej – przypadek Kraftwerk</i></p> <p>Szymon Piotr Kukulak, <i>Błąd pomiaru przesunięcia ku czerwieni. Polityczne i niepolityczne korzenie utopijności w twórczości fantastyczno-naukowej Stanisława Lema</i></p> <p>Anna Kowalce-Pawlik, <i>Bacon, Shakespeare i utopia sprawiedliwości</i></p> <p>Michał Kłosiński, <i>Utopijność modeli wymian symbolicznych</i></p>

 <p>„Creatio Fantastica” 2015, nr 3 (50): <i>Utopie i dystopie</i></p>	<p>Krzysztof M. Maj Ksenia Olkusz</p>	<p>Matthew E. Gladden, <i>Utopias and Dystopias as Cybernetic Information Systems. Envisioning the Posthuman Neopolity</i> Wojciech Lewandowski, <i>Nowy człowiek, zamaskowany niszczyciel. Wizja zagłady dystopijnego państwa w powieści graficznej „V jak Vendetta” Alana Moore’a i Davida Lloyd’a</i> „W Showpiercerze pociąg pędzi, a system społeczny stoi” – O utopiach i dystopiach z prof. Ludmiłą Gruszewska-Blaim i prof. Arturem Blaim rozmawiają Ksenia Olkusz i Krzysztof M. Maj</p>
 <p>„Creatio Fantastica” 2015, nr 3 (50): <i>Fantastyka grozy</i></p>	<p>Ksenia Olkusz</p>	<p>Ksenia Olkusz, <i>Przyjdź, siło nieczysta. Krytyka scjentyzmu w prozie drugiego pokolenia pozytywistów</i> Marek Kurkiewicz, <i>Dźwięki, które straszą... Akustyczny wymiar Domu na wyrębach Stefana Dardy</i> „Żywe trupy były popularne także w przeszłości” – z dr. Mikołajem Marcelą rozmawia Ksenia Olkusz</p>

Tabela 2. Publikacje Ośrodka Badawczego Facta Ficta za rok 2015

23 września 2015 r. Ośrodek Badawczy Facta Ficta przejął również obowiązki wydawcy wspomnianego czasopisma „Creatio Fantastica” (ISSN: 2300-2514), celem rozpoczęcia i nadzorowania procesu parametryzacyjnego pisma i stworzenia pierwszego w Polsce kwartalnika publikującego artykuły naukowe poświęcone fantastyce – ale nierezygnującego zarazem z publikowania recenzji wartościowych nowości wydawniczych, tekstów publicystycznych o literaturze, filmach, grach wideo i kulturze popularnej, a także wyróżniających „Creatio Fantastica” od ponad 10 lat istnienia tytułu na rynku debiutów literackich. Ponadto, w ciągłej zgodzie z polityką wydawniczą Ośrodka, także i dystrybucja kolejnych numerów „Creatio” nie będzie się wiązać z żadną działalnością komercyjną, a wszystkie numery – także te archiwalne – udostępniane będą czytelnikom w otwartym dostępie. Aby zaś utrwalić w sieci nie tylko artykuły naukowe, deponowane w Centrum Otwartej Nauki, ale także i pozostałe teksty w piśmie, Ośrodek rozpoczął również rozmowy z Muzeum Historii Polski, negocjując warunki stałej digitalizacji nowo wydawanych numerów pisma.

Stanowisko	Imię i nazwisko	
Redaktor naczelny	Krzysztof M. Maj	
Zastępca redaktora naczelnego	Agnieszka Bukowczan-Rzeszut	
Redaktor merytoryczna	dr Ksenia Olkusz	
Sekretarz redakcji	Magdalena Białek	
Redaktorzy działów	Twórczość literacka	dr Adam Podlewski
	Artykuły naukowe	dr Anita Cątek
	Recenzje książek	dr Ksenia Olkusz
	Recenzje filmów	Bartek Kłoda-Staniecko
	Recenzje gier	Tomasz Wójcik
	Recenzje komiksów	Marcin Chudoba
Redaktorzy	dr Anita Cątek Magdalena Białek Agnieszka Bukowczan-Rzeszut Marcin M. Chojnacki Pamela Kalisz Bartosz Kłoda-Staniecko Martyna Konieczny Łukasz Kowalski Magdalena Łachacz Paula Mejsner Izabela Osiadły Anika Radzka-Nowaczewska dr Adam Podlewski dr Ksenia Olkusz Dominika Staszenko Magdalena Stawniak Paulina Szyborska-Karcz Jacek Wandzel Magdalena Wąsowicz Anna Wilk Tomasz Wójcik Piotr Zawada	
Publicyści	Jakub Krogulec	
Redaktor językowy	Izabela Budzyńska	
Adjustacja i korekta:	Iza Budzyńska Rafał Chojnacki Izabela Osiadły	
Stażyści:	Katarzyna Żabicka Mateusz Kucharzyk Ola Biesek	
Copywrite	Magdalena Białek	

Tabela 3. Skład redakcji "Creatio Fantastica" zgodnie ze stanem na 1 października 2016

Co istotne, działalność wydawnicza związana z kwartalnikiem „Creatio Fantastica” stworzyła możliwość sformułowania oferty stażu dla studentów kierunków humanistycznych chcących wdrożyć się do pracy redakcyjnej i korektorskiej. W ramach oferty stażu na rok akademicki 2015/2016, do redakcji przyjętych zostało pięciu studentów filologii polskiej na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego (specjalności: komparatystyczna, edytorska i nauczycielska) – z których dwoje zdecydowało się na stałą współpracę.

